

Sygn. akt. II Kp 287/15

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2015r.

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Krzysztof Jawor

Protokolant: Ewelina Zachilska

po rozpoznaniu w sprawie o czyny z art. 284 § 2 k.k. i inne

na skutek zażalenia (...) sp. z o.o. z/s w O. i (...) sp. jawn. z/s w T.

w przedmiocie umorzenia śledztwa

postanowił :

I. na podstawie art. 465 § 2 k.p.k., art. 330 § 1 k.p.k. i art. 329 § 1 k.p.k. zażalenia pełnomocnika (...) sp. z o.o. z/s w O. z dnia 17 lipca 2015r. i zażalenie pełnomocnika Firmy Handlowo-Uslugowo-Produkcyjnej (...) sp. jawn. z/s w T. z dnia 20 lipca 2015r. na postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie z dnia 29 czerwca 2015r., w przedmiocie umorzenia śledztwa 1 Ds. (...) przeciwko M. M., podejrzanemu o to, że:

1. w okresie od 25 lutego 2011r. do 15 kwietnia 2011r. w D. działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru przywłaszczył pieniądze w łącznej kwocie 16.500 zł wpłacone tytułem zaliczki na zakup dachówki ceramicznej NESKAMI/ (...) wraz z akcesoriami działając na szkodę C. F., tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k.,

2. w dniu 19 lipca 2011r. w oddziale (...) z/s w B. przywłaszczył pieniądze w łącznej kwocie 4.500 zł wpłacone tytułem zaliczki na zakup dachówki ceramicznej NESKAMI/ (...) wraz z akcesoriami działając na szkodę J. S., tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k.,

3. w dniu 21 marca 2011r. w D. poprzez działanie w wykonaniu z góry powziętego zamiaru osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem i wydania zamówionego towaru, za pomocą wprowadzenia w błąd co do faktu zamiaru i możliwości finansowych zapłaty, czym spowodował szkodę na rzecz (...) z/s w K. o łącznej wartości 12.000 zł, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.,

4. w dniu 6 marca 2012r. w D. działając w celu udaremnienia wykonania wyroku Sądu Rejonowego w Opolu sygn. akt V Gnc 5064/11 z dnia 19.10.2011r. uszczuplił zaspokojenie swojego wierzyciela (...) Sp. z o.o. z/s w O., przez to, że zbył spółce (...) z/s w D. nieruchomości położoną w D., przy ul. (...), dla której urządzona jest księga wieczysta o numerze (...), tj. o czyn z art. 300 § 2 k.k.

oraz śledztwa w sprawie o to, że:

- w dniu 6 marca 2012r. w D. działając w celu udaremnienia wykonania wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 4.10.2012r. sygn. akt V Gnc 2336/12, uszczuplił zaspokojenie swojego wierzyciela (...) Sp. z o.o. z/s w T., przez to, że zbył spółce (...) z/s w D. nieruchomości położoną w D., przy ul. (...), dla której urządzona jest księga wieczysta o numerze (...), tj. o czyn z art. 300 § 2 k.k.,

- podejrzenia popełnienia przestępstwa nieskładania sprawozdań finansowych przez przedstawicieli spółki (...) z/s w D. w okresie 2012r., tj. o czyn z art. 79 ust. 4 ustawy o rachunkowości,

nie uwzględnić i utrzymać zaskarżone postanowienie w tym zakresie;

II. na podstawie art. 465 § 2 k.p.k., art. 330 § 1 k.p.k. i art. 329 § 1 k.p.k. zażalenie pełnomocnika Firmy Handlowo-Usługowo-Produkcyjnej (...) sp. jawn. z/s w T. z dnia 20 lipca 2015r. na postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie z dnia 29 czerwca 2015r., w przedmiocie umorzenia śledztwa 1 Ds. 181/15/S uwzględnic w części i uchylić orzeczenie w sprawie niezgłoszenia w 2012r., w D., wniosku o upadłość (...) Sp. z o.o. z/s w D., mimo powstania warunków uzasadniających według przepisów jej upadłość i zlecić Prokuratorze Rejonowej w Dzierżoniowie kontynuowanie śledztwa w tym zakresie;

III. na podstawie art. 98 § 2 k.p.k. sporządzenie uzasadnienia niniejszego postanowienia z uwagi na zawilość sprawy odroczyć do dnia 12 października 2015r.

UZASADNIENIE

Postanowieniem Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie z dnia 29 czerwca 2015r. umorzono śledztwo prowadzone pod sygn. akt 1 Ds.(...)przeciwko M. M., podejrzanemu o to, że:

1. w okresie od 25 lutego 2011r. do 15 kwietnia 2011r. w D. działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru przywłaszczył pieniądze w łącznej kwocie 16.500 zł wpłacone tytułem zaliczki na zakup dachówki ceramicznej NESKAMI/ (...) wraz z akcesoriami działając na szkodę C. F., tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k.,

2. w dniu 19 lipca 2011r. w oddziale (...) z/s w B. przywłaszczył pieniądze w łącznej kwocie 4.500 zł wpłacone tytułem zaliczki na zakup dachówki ceramicznej NESKAMI/ (...) wraz z akcesoriami działając na szkodę J. S., tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k.,

3. w dniu 21 marca 2011r. w D. poprzez działanie w wykonaniu z góry powziętego zamiaru osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem i wydania zamówionego towaru, za pomocą wprowadzenia w błąd co do faktu zamiaru i możliwości finansowych zapłaty, czym spowodował szkodę na rzecz (...) z/s w K. o łącznej wartości 12.000 zł, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.,

4. w dniu 6 marca 2012r. w D. działając w celu udaremnienia wykonania wyroku Sądu Rejonowego w Opolu sygn. akt V Gnc 5064/11 z dnia 19.10.2011r. uszczuplił zaspokojenie swojego wierzyciela (...) Sp. z o.o. z/s w O., przez to, że zbył spółce (...) z/s w D. nieruchomości położoną w D., przy ul. (...), dla której urządzona jest księga wieczysta o numerze (...), tj. o czyn z art. 300 § 2 k.k.

oraz śledztwa w sprawie o to, że:

- w dniu 6 marca 2012r. w D. działając w celu udaremnienia wykonania wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 4.10.2012r. sygn. akt V Gnc 2336/12, uszczuplił zaspokojenie swojego wierzyciela (...) Sp. z o.o. z/s w T., przez to, że zbył spółce (...) z/s w D. nieruchomości położoną w D., przy ul. (...), dla której urządzona jest księga wieczysta o numerze (...), tj. o czyn z art. 300 § 2 k.k.,

- nie zgłoszenia w 2012r., w D., wniosku o upadłość spółki, mimo powstania warunków jego zgłoszenia, tj. o czyn z art. 586 ksh,

- podejrzenia popełnienia przestępstwa nieskładania sprawozdań finansowych przez przedstawicieli spółki (...) z/s w D. w okresie 2012r., tj. o czyn z art. 79 ust. 4 ustawy o rachunkowości.

Jako podstawę faktyczną umorzenia postępowania przeciwko podejrzanemu M. M. w zakresie wszystkich zarzutów, jak i w przypadku pozostałych czynów przyjęto brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynów przestępczych.

W uzasadnieniu wskazano, iż ustalono niespornie, że w istocie doszło do przeniesienia ze spółki (...) Sp. z o.o. z/s w D. na spółkę (...) Sp. z o.o., prawa użytkowania ww. działki, jednakże były na niej ustanowione hipoteki kaucyjne na rzecz Banku Spółdzielczego w kwotach 500 tys. zł, 300 tys. zł i 500 tys. zł, a uzyskana z tego tytułu kwota została przelana

na konto spółki zbywającej. Jak wynikało z wyjaśnień podejrzanego M. M. powodem tej czynności były kłopoty finansowe (...) Sp. z o.o., a uzyskanie środków finansowych z tego tytułu miało umożliwić funkcjonowanie spółki, a tym samym realizowanie jej zobowiązań, a poza tym obciążenia hipoteczne działki uniemożliwiały zajęcie jej przez wierzycieli. Wydzielona i sprzedana nieruchomości, jak wynika z dalszej części uzasadnienia, dotyczyła służebności drogi dojazdowej do innych posesji, w związku z czym pozostała po wydzieleniu nieruchomości nie posiada zapisu o służebności, a tym samym jej wartość rynkowa wzrosła. Ponadto podniesiono, że po dokonaniu przeniesienia prawa użytkownika wieczystego przedmiotowej nieruchomości Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie dokonała zajęcia rachunku bankowego spółki (...), zajmując kwotę 11.764,40 zł. W tak ustalonych okolicznościach uznano, że działanie podjęte przez prezesa obu spółek nie wyczerpało znamion występku z art. 300 § 2 k.k. Jak dalej stwierdzono w uzasadnieniu, „również w tym zakresie rozpatrywano z zawiadomienia spółki (...) działania zarządu (...) pod kątem przestępstwa określonego w art. 301 k.k. (stosowanego zamiennie z art. 586 kodeksu spółek handlowych), tj. działania na szkodę spółki i jej wierzycieli.”. Dodatkowo powołano się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dn. 26.06.2014r., w sprawie II Aka 23/14, z którego prowadzący śledztwo wywodzi, jakoby firma (...) nie miała statusu pokrzywdzonego w zakresie rozpoznania kwestii ewentualnego czynu zabronionego z art. 586 ksh.

Uzasadniając umorzenie śledztwa w odniesieniu do czynów stanowiących przedmiot zarzutów opisanych w punktach 1 - 3 zaskarżonego postanowienia, stwierdzono, że wykonując zlecone przez Sąd po uchyleniu poprzednich decyzji „czynności zmierzające do rozpatrzenia znamion przestępstw określonych w art. 286 § 1 k.k. lub art. 284 § 1 (?) k.k. (...) ustalono, że przedmiotowa spółka była jedną z większych firm...”, jednakże z uwagi na sytuację rynkową kondycja firmy uległa pogorszeniu, w wyniku czego utraciła płynność finansową. Uzasadniając podstawę umorzenia w tej części dodatkowo stwierdzono, że spółka istnieje i w miarę możliwości reguluje swoje zadłużenie.

Zażalenie na powyższe postanowienie w ustawowym terminie złożyli pełnomocnicy pokrzywdzonych spółek (...) i (...) (...), przy czym pełnomocnik spółki (...) zaskarżył orzeczenie w całości zarzucając brak wszechstronnej analizy materiału dowodowego i brak w treści uzasadnienia przyczyn umorzenia śledztwa, natomiast pełnomocnik firmy (...) zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię przepisów art. 300 § 2 k.k., art. 586 ksh i art. 79 ust. 4 ustawy o rachunkowości. Zdaniem pełnomocnika firmy (...), prezes spółki (...), M. M. dopuścił do uszczuplenia majątku spółki uniemożliwiając wyegzekwowanie należności firmy (...), a poprzez „zaniechanie ogłoszenia upadłości spółki”, mimo wystąpienia warunków uzasadniających taką czynność, a także poprzez nieskładanie sprawozdań finansowych do rejestru sądowego, dopuścił się rażącego naruszenia prawa.

Pełnomocnik spółki (...) wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, drugi ze skarżących - o uchylenie zaskarżonego orzeczenia „w trzech ostatnich punktach nie określonych cyframi”.

Prokurator Rejonowy w Dzierżoniowie, nie przychyłając się do ww. zażaleń i przekazując je wraz z aktami sprawy do rozpoznania Sądowi, wniosła o ich nieuwzględnienie i utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia.

Sąd, po wnikliwej analizie akt sprawy, w kontekście zarzutów zażaleń, uznał, że na uwzględnienie zasługuje jedynie zażalenie pełnomocnika (...), i tylko w części dotyczącej „podejrzenia popełnienia przestępstwa w 2012 roku, w D., wobec niezgłoszenia wniosku o upadłość spółki pomimo powstania warunków jego ogłoszenia, tj. o czyn z art. 586 ksh”, czyli drugi w kolejności z punktów zaskarżonego postanowienia nie określonych cyframi, bowiem decyzja procesowa podjęta przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie o umorzeniu śledztwa w przedmiotowej sprawie w tym zakresie, na obecnym etapie postępowania jest co najmniej przedwczesna. W pozostałej części zażalenia, zdaniem Sądu, nie zasługują na uwzględnienie.

O ile Sąd podziela stanowisko prokuratora w części dotyczącej umorzenia postępowania przygotowawczego przeciwko M. M. w zakresie zarzucanych mu czynów opisanych w punkcie 3. i 4. zaskarżonego postanowienia oraz w zakresie czynów nie będących przedmiotem zarzutów, a opisanych w punktach pierwszym i trzecim nie określonych cyframi, to utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia w części dotyczącej umorzenia śledztwa przeciwko M. M. o czyny opisane w punktach 1. i 2. nie oznacza, że Sąd podziela stanowisko prokuratora i zgadza się z jego decyzją,

jednakże w tym zakresie pełnomocnik spółki (...) nie posiada legitymacji do zaskarżenia decyzji prokuratora, bowiem pokrzywdzonymi są C. F. i J. S., które postanowienia nie zaskarżyły, wobec czego Sąd nie ma podstawy do rozpoznania zasadności umorzenia śledztwa i ewentualnego uchylenia zaskarżonego orzeczenia w tej części. Z tego samego powodu Sąd nie może odnieść się do zasadności umorzenia śledztwa przeciwko podejrzanemu M. M. w zakresie zarzutu opisanego w punkcie trzecim, tj. występku z art. 286 § 1 k.k. na szkodę spółki (...), bowiem pokrzywdzona spółka również decyzji prokuratora nie zaskarżyła.

Analiza zebranego w toku śledztwa materiału dowodowego nie dała podstaw do niebudzącego najmniejszych wątpliwości uznania, że swoim zachowaniem podejrzanym M. M. wypełnił wszystkie znamiona występku z art. 300 § 2 k.k., a tym samym, prokurator zasadnie przyjął, że brak jest podstaw do sporządzenia w tym zakresie aktu oskarżenia. Zgodnie z art. 300 § 2 k.k. penalizacji podlegają działania dłużnika, które zmierzają do udaremnienia egzekucji z jego majątku. Do znamion strony podmiotowej tego przestępstwa należy zamiar (bezpośredni lub ewentualny) udaremnienia lub uszczuplenia zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że składniki swego majątku usuwa, ukrywa, zbywa, darowuje, niszczy albo rzeczywiście lub pozornie obciąża. Jeśli prezes spółki (...), po wydzieleniu z majątku spółki działki, stanowiącej drogę dojazdową do sąsiednich posesji i obciążonej służebnością przejazdu oraz hipoteką na rzecz Banku Spółdzielczego, to sprzedaż jej na rzecz niezależnie jakiego podmiotu i przeznaczenie uzyskanych środków na dalszą działalność spółki - co nie zostało w żaden sposób zakwestionowane - trudno uznać takie zachowanie za działanie mające na celu udaremnienie wykonania prawomocnych orzeczeń sądowych w postaci nakazów zapłaty wydanych w sprawach o sygn. akt V Gnc 5064/11 Sądu Rejonowego w Opolu i V Gnc 2336/12 Sądu Rejonowego w Tarnowie. Słusznie też podkreślił podejrzanym w swoich wyjaśnieniach, że komornik T. M. powiadomiła o istnieniu tej nieruchomości w lutym 2012r. i wezwała wierzycieli do składania wniosków o prowadzenie z niej egzekucji (nota bene - wiedząc, że nawet w przypadku jej zajęcia po złożeniu wniosków i sprzedaży w drodze licytacji, to w pierwszej kolejności zaspokojony zostałaby Bank Spółdzielczy w D. z tytułu hipoteki kaucyjnej ustanowionej na tej nieruchomości). Należy ponadto zauważyć, że ostatecznie doszło do licytacji przekazanej spółce (...) nieruchomości, a uzyskaną ze sprzedaży kwotę przejął Bank Spółdzielczy. W ujawnionych realiach nie można uznać, że zamiarem podejrzanego było udaremnienie zaspokojenia swoich wierzycieli, a tym samym brak było podstaw do stwierdzenia w zachowaniu M. M. znamion występku opisanego w art. 300 § 2 k.k.

Sąd nie znalazł również podstaw do podważenia zasadności umorzenia śledztwa w sprawie nie składania sprawozdań finansowych w sądzie rejestrowym przez przedstawicieli spółki (...), z zasadniczego powodu. Zgodnie z treścią art. 79 ust. 4 (a nie jak błędnie powoływały się obie strony na art. 78 ust. 4) ustawy o rachunkowości, kto wbrew przepisom ustawy nie składa sprawozdania finansowego we właściwym sądzie rejestrowym, podlega grzywnie, albo karze ograniczenia wolności. Punkt trzeci tego samego artykułu przewiduje podobną sankcję za nie złożenie sprawozdania finansowego do ogłoszenia. Sprawozdanie finansowe za 2012r. nie zostało z przyczyn formalnych zatwierdzone przez Zgromadzenie Wspólników, mimo, że zostało Zgromadzeniu przedłożone, a dopiero zatwierdzone sprawozdanie winno zostać złożone w sądzie rejestrowym. Uczynienie więc zarzutu w tym przedmiocie nie znajduje podstaw i umorzenie postępowania w tym zakresie jest w pełni zasadne.

Natomiast zdaniem Sądu decyzja o umorzeniu śledztwa w sprawie nie zgłoszenia w 2012r., w D., wniosku o upadłość spółki, mimo powstania warunków jego zgłoszenia, tj. o czyn z art. 586 ksh, nie jest zasadna. Sprawa ewentualnego sprawstwa w zakresie tego została potraktowana zupełnie marginesowo, a prowadzący postępowanie zadowolili się wyłącznie uznaniem, że firma (...) nie jest pokrzywdzonym w tym zakresie, przy czym dla uzasadnienia takiego stanowiska, powołano się bezzasadnie na wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie o sygn. akt II Aka 23/14. Z uzasadnienia tego wyroku jednoznacznie wynika, że jeden ze skarżących w tamtej sprawie faktycznie nie mógł być pokrzywdzonym, ale wyciągnięcie z tego wniosku, że żaden z wierzycieli, w takim przypadku nie jest pokrzywdzonym, nie znajduje uzasadnienia.

W ocenie Sądu nie zostały wyjaśnione wszystkie okoliczności w tym zakresie, a tym samym nie można było dokonać prawidłowej oceny zachowania prezesa spółki (...) pod kątem ewentualnego wypełnienia znamion występku z art. 586 ksh. Prokurator nie stosując się do wcześniejszych wskazań Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie, zawartych w postanowieniu z dnia 12.12.2012r. o uchyleniu postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa, a następnie

postanowieniu z dnia 8.10.2013r. o uchyleniu postanowienia o umorzeniu śledztwa, zaniechał przeprowadzenia pełnego postępowania dowodowego, mającego na celu ustalenie okoliczności sprawy o istotnym znaczeniu dla jej rozstrzygnięcia.

Przede wszystkim Sąd zauważył, że prowadzący postępowanie nie wykazał większej aktywności w trakcie przesłuchiwania świadków i podejrzanego, a w szczególności przesłuchiwał ich mało wnikliwie, a także nie weryfikował ich stwierdzeń w drodze analizy materiałów źródłowych spółki. Jeśli istotny świadek M. G., pracująca w spółce od 2005r., do obowiązków której należało m.in. dopilnowanie dokumentacji księgowej, stwierdza w swoich zeznaniach, że „problemy spółki rozpoczęły się na pewno w 2010r., a być może nawet w 2009r.”, że „w 2011r. sytuacja spółki była już na tyle zła, że utraciła ona całkowicie płynność finansową...”, a następnie: „w 2011r. kondycja spółki była już na tyle zła, że brakowało na wszystko”, oraz że „kumulacja zadłużeń nastąpiła w 2011r., kiedy to do spółki zaczęły napływać wyroki nakazowe” (k. 671), to zupełnie oczywistym powinna była nastąpić weryfikacja powyższych okoliczności, niewątpliwie istotnych z punktu widzenia karno-prawnej oceny zachowania prezesa (...) w zakresie ewentualnego występku z art. 586 ksh. Jeśli przesłuchujący nie zdołał uzyskać od świadka M. G. w czasie przedmiotowego przesłuchania bliższych informacji dotyczących ilości wyroków, które zaczęły napływać w 2011r., czy i w jaki sposób wyroki te były ewidencjonowane oraz czy prezes zapoznawał się z nimi, to informacje te należy uzyskać w drodze dodatkowego przesłuchania tego samego świadka. Jednoznacznie wiarygodność zeznań M. G. w tym zakresie potwierdza informacja Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Dzierżonowie, T. M., z dnia 22 marca 2013r. wraz z załącznikiem (k. 203-208) oraz zeznania świadka T. M.. W świetle tych dowodów niezbędne jest, w ocenie Sądu uzyskanie stosownych wyjaśnień M. M. (ze względu na wagę dowodów, które dostatecznie uzasadniają podejrzenie popełnienia czynu z art. 586 ksh, przedstawienie zarzutu w tym zakresie wydaje się konieczne), dlaczego w sytuacji całkowitej utraty płynności oraz znacznej ilości wyroków sądowych, a w konsekwencji, wszczętych postępowań egzekucyjnych w związku z wystąpieniem długów o łącznej wartości przekraczającej znacznie majątek spółki, nie został złożony wniosek o ogłoszenie jej upadłości, mimo, iż powstały warunki do jej ogłoszenia. Jeśli były już prezes przedstawi swoją linię obrony, to po ewentualnym jej sprawdzeniu (z pewnością przydatna okazać się może analiza dokumentów zebranych w 12-u segregatorach, zatrzymanych protokolarnie w dniu 18.12.2013r. - k. 571-573), jeśli zajdzie taka konieczność, będzie można ocenić dodatkowo uzyskany materiał i rozważyć zasadność ewentualnego sporządzenia i skierowania do Sądu aktu oskarżenia w tym zakresie.

W związku z powyższym, Sąd uwzględnił zażalenie pełnomocnika pokrzywdzonego Firmy Handlowo-Usługowo-Produkcyjnej (...) sp. j. z/s w T. i uchylił zaskarżone postanowienie o umorzeniu śledztwa, celem kontynuowania postępowania przygotowawczego, w toku którego, rzeczą prokuratora winno być dokonanie co najmniej powyższych czynności i ustalenie na ich podstawie istotnych okoliczności sprawy. Dopiero taki stan materiału, po wyczerpaniu inicjatywy dowodowej, pozwoli na podjęcie właściwej decyzji w tej sprawie.

Z tych wszystkich względów, orzeczono jak w sentencji.